

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร

วันพุธ ที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

ต้องขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ร่วมมือกันมาตลอดเวลานาน ทำให้กิจการต่าง ๆ สำเร็จเป็นผลดี ทั้งนี้มีझेเฉพาะแต่หน่วยราชการต่าง ๆ แต่มีทั้งภาคเอกชน และอีกกลุ่มอาจจะเป็นราชการแต่มาทำด้วยความตั้งใจเป็นส่วนตัว ทำให้การงานบรรลุผลสำเร็จมาจนทุกวันนี้ และขอขอบคุณนักเรียนที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมาตลอด และได้ปฏิบัติธรรมบรรพชาและอุทิศส่วนกุศลที่ได้กระทำมาให้ ทำให้รู้สึกปลื้มปิติใจเป็นอย่างยิ่ง

โครงการที่ทำมาเป็นเวลา ๓๖ ปี ซึ่งปีนี้ก็มีโอกาสที่เฉลิมฉลองหลายประการ ประการแรกคือการปฏิบัติงานในโครงการนี้ทำมาได้ ๓๖ ปี และประการที่สอง คือ การที่ ตชด. จัดว่าไปเยี่ยมโรงเรียนต่าง ๆ มาเป็นโรงเรียนที่ ๔๐๐ ครบที่โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว ในโอกาสนั้นทางโรงเรียน ตชด. จัดให้มีการแปรอักษรเป็นอักษรว่า ๔๐๐ จนกระทั่งมีผู้เรียกว่าโรงเรียน ๔๐๐ ถ้านับโรงเรียนในสังกัดอื่นด้วยก็เกิน ๔๐๐ ไปแล้ว อีกประการหนึ่งคือ ปีนี้เป็นปีครบ ๖๐ ปีของการจัดโรงเรียน ตชด. เมื่อตอน ๔๐ ปีได้ทำหนังสือ ๕๐ ปีก็ทำหนังสือ ตอนนี้ ๖๐ ปีก็ได้เขียนบทความส่งไปให้ทาง ตชด. เรียบร้อยแล้ว เป็นการสรุปว่าที่ผ่านมาในช่วง ๑๐ ปีนี้ได้มีการปฏิบัติงานอะไรบ้างที่ก้าวหน้า เหตุที่ต้องทำให้ก้าวหน้าเพราะว่าประเทศไทยหรือโลกเรานี้ก้าวหน้าสืบต่อๆ ไปอีก คือก้าวหน้ากว่าเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วอย่างมากมาย

อย่างตอนนี้ใคร ๆ ก็พูดถึงว่า นอกจากจะอยู่กันในประเทศเราแล้ว จะต้องมีการเชื่อมสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศอื่น ๆ จริง ๆ คือทั่วโลกนอกกลุ่มอาเซียน ก็คิดว่าเวลาไปที่ไหน ๆ ได้เห็นว่าทุก ๆ แห่งมีการจัดทำกิจกรรมที่คล้ายของเรา ไม่ทราบว่าจะเป็นอย่างเพราะเขามาดูงานของเราแล้วกลับไปทำ คงมีบางส่วนหรือเขาเห็นว่ากิจกรรมแบบนี้เหมาะสมกับประเทศของเขา เขาได้นึกและจัดทำขึ้นมาเอง อย่างพวกที่ปฏิบัติตามแนวที่เราทำมานั้นก็มีประเทศที่เคยกล่าวมาแล้วว่า ๑๐ ประเทศได้ร่วมมือกับทางโครงการแล้วดำเนินการ นอกจากต่างคนต่างไปดำเนินการแล้ว ทางเราก็

จัดการประชุมให้ประเทศเหล่านี้ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการทำงาน แล้วก็ถือโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ ที่เราได้ร่วมมือในหลายๆ ประเทศ

ยกตัวอย่างเช่นฟิลิปปินส์ที่ไปเมื่อต้นปีนี้มีหลายโรงเรียนที่มีความแตกต่างกับโรงเรียนในประเทศไทยหรือโรงเรียน ดชด. ที่เราทำ เช่น มีโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากถึง ๖,๐๐๐ คน แล้วจะเรียนได้อย่างไร เขาใช้วิธีเรียนภาคเช้าและภาคบ่าย ส่วนคุณครูต้องอยู่ทั้งเช้าทั้งบ่าย ในกัมพูชาก็เป็นลักษณะนี้ ถามเขาว่าครูก็เหนื่อยแยะ เขาบอกว่าจะมีการให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษเป็น ๒ เท่า คือทั้งรอบเช้าและรอบบ่าย ปัญหาของเขาคล้ายๆ ของเราคือจำนวนครูไม่พอ ต้องใช้ครูช่วยสอน และครูช่วยสอนบางทีก็เปลี่ยนหน้ากันมา มาอบรมที่เรา เช่น เรื่องของห้องพยาบาล เรื่องของการเกษตร แล้วครูผู้นั้นก็ย้ายไปอยู่ที่อื่น มีคนใหม่มาก็ต้องอบรมกันอีก ส่วนมากต้องเป็น ๒ แบบ คือ โรงเรียนที่ทางประเทศนั้นจะเสนอมา แล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายเราไปตรวจดู บางทีเวลาไปเยี่ยมประเทศต่างๆ ก็ไปดูโรงเรียน เห็นว่าเขาควรจะทำแบบเรา ก็ได้ทำหนังสือมา ได้เขียนเป็นบันทึกมาให้เจ้าหน้าที่โครงการลองเข้าไปศึกษาดู แล้วเชิญผู้เกี่ยวข้องทางประเทศของเขามาอบรมดูงานในประเทศไทย หลายๆ สังเกต ทั้งสังกัด ดชด. สพฐ. กศน. และ กทม. ให้เห็นโรงเรียนหลายๆ แบบ แล้วเขาก็ทำรายงานมาคิดกันว่า ถ้าไปในบรรยากาศประเทศเขาแล้วจะทำอย่างไร แต่บางทีอย่างสุดท้ายที่ไปอินโดนีเซียนั้นไปในพื้นที่ที่ครูเขายังไม่ได้มาดูงาน เขามีความกังวลหลายๆ อย่าง ก็ได้ไปชี้แจง ส่วนฟิลิปปินส์ที่ว่านั่น ค่อนข้างจะลำบาก เพราะนักเรียน ๖,๐๐๐ คน และมีนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการบกพร่องถึงประมาณเกิน ๑,๐๐๐ คน จะใช้พื้นที่ทุกตารางในโรงเรียนของเขาในการเพาะปลูกแน่นอนว่าไม่พอ วิธีแก้ปัญหานักเรียนอาจจะเอาไปให้ผู้ปกครองทำที่บ้าน แล้วค่อยๆ คิดประสานกับหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนต้องประสานกับทางสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพของนักเรียน ซึ่งเขาก็พยายามอยู่แล้ว เขาติดต่อทั้งหน่วยราชการและเอกชนให้มาช่วยเหลือ มีเหตุเช่นว่า ครูที่สอนอยู่ย้ายไปที่โรงเรียนอื่น ผู้บริหารก็ย้ายไป ก็ย้ายเอาโครงการไปไว้โรงเรียนใหม่ที่ตนไปทำอยู่ และทำได้ดีมาก แต่ครูคนใหม่ที่มาแทนยังไม่เข้าใจโครงการเต็มที่ ค่อนข้างจะงงๆ ก็ต้องไปสนทนา ปลูกใจ ให้ความมั่นใจว่าจะดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

เรื่องที่ทำในโรงเรียนต่างๆ ที่เราสอนตอนนี้ อย่างโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน นั้น ก็มีกิจกรรมต่างๆ ครบ เรื่องอาหารที่มีประโยชน์ เรื่องของสุขภาพ เรื่องการศึกษา ความใฝ่รู้ ความที่ร่วมกันทำงานร่วมกันของนักเรียนและบุคคลอื่น ๆ ครู นักเรียน หนังสือที่รวมพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสที่พระราชทานในงานพระราชทานปริญญาที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พูดถึงผลประโยชน์ของโรงเรียน ดชด. ว่านักเรียนจะได้ความรู้เรื่องอะไรบ้าง ทรงกล่าวถึงการชลประทานหรือเรื่องน้ำซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ทุกครั้งที่ไปโรงเรียน ดชด. ก็ถือโอกาสให้เจ้าหน้าที่จากกรมชลประทานได้ตามไปด้วย

และเจ้าหน้าที่ของ กปร. ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยทรงเรียกว่าลุงเงิน เพื่อจะได้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง

เรื่องชลประทานนั้นก็สืบต่อไปถึงเรื่องพลังงานด้วย เพราะบางที่ชลประทานก็ทำเรื่องพลังน้ำที่จะมาใช้ในการทำไฟฟ้า เรื่องเหล่านี้มาดูจะเห็นว่า น่าจะเป็นหลักสูตรที่ทำให้นักเรียนได้ศึกษาด้วย ก็กำลังดำเนินการ ส่วนในด้านความรู้อื่น ๆ เช่น ภาษา นอกจากภาษาไทยที่กล่าวมาแล้วว่าจะแก้ปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ก็ได้เพิ่มภาษาอังกฤษเข้าไปด้วย มีการอบรมครูเรื่องวิธีการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียน นักเรียนที่อยู่ชายแดนจะได้แลกเปลี่ยนความรู้กับนักเรียนในประเทศเพื่อนบ้านได้บ้าง

ที่เราจะทำนี่ก็ทำมาตลอด เรื่องของการเรียนรู้ การศึกษา การพัฒนาในเรื่องสุขภาพอนามัย ในเรื่องวิชาชีพต่าง ๆ วิชาชีพหลักที่โรงเรียนเราทำก็คือวิชาชีพเกษตร จากเกษตรจะมีการแปรรูป ถือว่าเป็นเรื่องของอุตสาหกรรม งานต่าง ๆ จากโรงเรียนแล้วแพร่ไปสู่ชุมชนในทุก ๆ ด้าน ในส่วนนั้นนอกจากในเรื่องของการทำสิ่งของแล้วยังมีเรื่องของการตลาด เช่น สินค้าก็จะขายได้ในร้านกาแฟ หรือชาวบ้านอาจจะขายเอง ตามที่ทำโครงการสารสนเทศนี้ ก็เพิ่มเรื่องสารสนเทศ การค้าก็มีการค้าประเภทออนไลน์ซึ่งชาวบ้านทำได้ ในเมื่อสมัยนี้คอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตเริ่มแพร่หลายไปในที่ต่าง ๆ ที่ไหนทำได้ก็ทำในเรื่องนั้น เพราะว่าเปรียบเทียบกัน

พูดถึงเรื่องประเทศต่าง ๆ ได้ไปประเทศคีร์กีซสถาน ซึ่งเป็นประเทศอยู่ในเอเชียกลาง แต่ก่อนนี้ขึ้นอยู่กับสหภาพโซเวียต ตอนนี่แยกมาเป็นประเทศอิสระได้ประมาณ ๒๕ ปีแล้ว ได้คุยกับภรรยาประธานาธิบดี ซึ่งท่านเป็นแพทย์ ฟังดูเหมือนว่าเป็นสาธารณสุขมากกว่า ก่อนจบปริญญาเอกแผนโซเวียต เขาบอกก็ทำเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่กระทบกับสุขภาพ ตอนนี่ทำเรื่องสุขภาพของเด็กอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กหญิง กำลังเรียนปริญญาเอก ทำแผนปัจจุบัน ถามท่านว่าแผนโซเวียตกับแผนปัจจุบันต่างกันอย่างไร เขาบอกว่าโซเวียตวางรากฐานไว้ให้ความรู้ดีมาก แต่ที่ต้องมาเรียนแผนปัจจุบันใหม่ เพราะในปัจจุบันมีอะไรเพิ่มขึ้นเยอะแยะ ทั้งในเรื่องเครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ และสภาพสังคมก็เปลี่ยนแปลงไป เขาบอกว่าที่จะทำให้สุขภาพดีนั้นก็ยังมีปัญหาหลาย ๆ อย่าง ของเด็ก นอกจากให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในเกณฑ์วัยทารก ๑๕ - ๑๘ ปีไม่พอ ต้องเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่ อายุ ๑๑ - ๑๒ ปี ที่จะรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยส่วนตัว และที่จะทำให้อาชีพของชุมชนดีขึ้น

หลาย ๆ แห่งเห็นเรื่องทำเพาะปลูก เป็นเอกชน หรือเป็นกัตตาการอย่างในสหรัฐอเมริกา ที่ชอบไปรับประทาน ตอนนี่ตั้งเป็นมูลนิธิและช่วยสอนแม่บ้านเกี่ยวกับการทำอาหาร สอนเพาะปลูกและสอนนักเรียนในโรงเรียนยากจนที่อยู่ไม่ไกลจากกัตตาการนัก เดียวนี้เขาทำเป็นมูลนิธิเรียไรเลยบริจาคเขาไปทุกปี เพราะถือว่าทำงานในลักษณะใกล้เคียงกัน

พักนี่อะไร ๆ ในโลกเปลี่ยนแปลงไปเร็ว ครู นักเรียน หรือผู้ปฏิบัติงานต้องติดตามเรื่อง และศึกษา อะไรที่นำมาเป็นประโยชน์กับเราได้ ใช้ได้ก็ทำ หรือว่าอันไหนของเราที่เป็นประโยชน์ ไปช่วยเขาได้ ก็เหมือนเป็นการสร้างบุญสร้างกุศลให้คนอื่นที่ยังเดือดร้อนอยู่ ได้ไปเยี่ยม ประเทศกัมพูชา มีคุณครูที่โรงเรียนที่ไปทำงานเขาก็บอกปัญหา ก็คล้ายๆ เรา อีกปัญหาคือ แห้งแล้ง น้ำไม่พอ ดูเรื่องเพาะปลูก เขาบอกว่าโครงการดีมากอยากให้ขยายโรงเรียน แต่เรา ยังนิ่ง ๆ อยู่ ก็พยายามจะทำที่มีอยู่ให้ดี เขาสนใจเรื่องห้องน้ำ เราไปก็จะให้ความสนใจเป็นพิเศษ อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องห้องสมุด เพิ่งได้เห็นว่กัมพูชานี้มีหนังสือเป็นภาษากัมพูชาที่ดี ให้ความรู้อย่างมาก ซึ่งบางเล่มเป็นภาษาไทยอาจจะยังไม่มี เพราะมีที่เขาแปลจากภาษา ต่างประเทศเป็นภาษากัมพูชา มีโรงเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษด้วย กำลังพยายามไปหาหนังสือ ภาษาอังกฤษที่ราคาถูกลงกว่าที่เมืองจีน คราวที่แล้วเคยเห็นที่จีนพิมพ์เองเป็นภาษาอังกฤษ ขอลิขสิทธิ์เขามา แต่ทียวนี้อาจจะรีบ ๆ ไป หาไม่เจอ เจอแต่หนังสือนำเข้า ราคาแพงเอามา แจกเยอะ ๆ ไม่ได้ จะไปดูอีกที่ที่อินเดีย ซึ่งเขาพิมพ์หนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษเองในอินเดีย ราคาถูกลงกว่าหนังสือภาษาไทยเสียอีก

ก็ฝากไว้ดูเรื่องการศึกษา แนะนำให้ครูและนักเรียนอ่านหนังสือมาก ๆ เพื่อให้ได้ความรู้ เพราะบางแห่ง ถ้าจะให้ดูในอินเทอร์เน็ตอย่างเดียว สัญญาณยังไม่ถึง ยังไม่สะดวก ต้องใช้ สื่อต่าง ๆ หลาย ๆ อย่างเพื่อเพิ่มพูนความรู้

ขอให้ทุก ๆ ท่านมีความสุข ความสำเร็จ ความเจริญ ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และมีพลังกายพลังใจที่จะทำสิ่งที่ดีต่อไป

